

Til lovforslag nr. L 200. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 22. maj 1980

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

(Arbejdstilbud til langtidsledige og ret til efterløn)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, det radikale venstres og centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med de under nr. 1 og 5 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil nærmere redegøre herfor.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og 4 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder det beklageligt, at lovforslaget er sådan udformet, at det ikke er muligt at stemme forskelligt til henholdsvis jobtilbud og efterløn, og vil gerne give udtryk for det ønskelige i, at det for fremtiden bliver muligt at dele et lovforslag ved 2. og 3. behandling.

Mindretallet finder, at bestemmelserne om efterløn er en god ordning, der gør det muligt for ældre at gå på efterløn og derved gøre plads på arbejdsmarkedet for de unge.

Denne udvikling ser mindretallet gerne fremmet, og da lovforslaget her har den stik modsatte hensigt, nemlig at begrænse antallet af efterlønsmodtagere, er mindretallet imod denne del af lovforslaget. Med hensyn til jobtilbudsordningen kan mindretallet godt medvirke til, at ordningen forlænges. Dog må mindretallet pointere, at det ikke kan medvirke til, at et eventuelt afslag på jobtilbud kommer til at få indflydelse på spørgsmålet om retten til arbejdsløshedsdagpenge. Dette er ikke omtalt i lovforslaget, men i lovforslagets bemærkninger.

Mindretallet må på baggrund af sammenkædningen indstille lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *femte mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) udtaler:

Mindretallet er modstander af jobtilbudsordningen, da denne bl. a. indeholder statsstøtte til de private arbejdsgivere, der ansætter langtidsarbejdsløse. Alternativer til den socialdemokratiske jobtilbudsordning er ophævelse af tidsbegrænsningerne, samt at spørgsmålet om anvisning og kontrol føres tilbage til fagforeningerne. Anvisningen må derfor ske ud fra princippet om længst arbejdsløs – først tilbud om arbejde.

Det, at jobtilbuddet til de langtidsarbejdsløse nu skal gives et halvt år tidligere, betyder, at der skal være sanktioner forbundet med at sige nej til et jobtilbud. Dette er mindretallet klart modstander af. Der er grund til at frygte ret hårde sanktioner på baggrund af arbejdsministerens udtalelser under 1. be-

handling. Arbejdsministeren udtalte således bl. a.: »Til hr. Kurt Hansen og andre, som var inde på spørgsmålet om sanktioner over for langtidsledige, der afslår det fremrykkede jobtilbud, skal jeg sige, at det er regeringens opfattelse, at der ikke umiddelbart kan knyttes en almindelig vægringsstraf til dette, men at det selvfølgelig kan give anledning til overvejelser med hensyn til, om de pågældende overhovedet står til rådighed for arbejdsmarkedet.«

Dette lægger efter den berygtede § 65 op til, at den arbejdsløse selv skal skaffe sig 5 ugers arbejde for at vise, at han/hun står til rådighed for arbejdsmarkedet. Kan man ikke skaffe sig 5 ugers arbejde, ja, så er det bare ud af arbejdsløsheds-kassen.

Yderligere forringelser af efterlønsordningen vil mindretallet gå imod. Mindretallet ønsker efterlønsordningen forbedret, ikke forringet, og har derfor stillet et ændringsforslag, der klart forbedrer efterlønsordningen på en række punkter i overensstemmelse med mindretallets principper.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (Brøndsted (V), Enggaard (V), Grethe Fenger Møller (KF), Ninn-Hansen (KF), Glistrup (FP) og Lawaetz (FP)):

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 63, stk. 1, nr. 2, ændres »arbejdspladsen.« til: »arbejdspladsen, eller«, og efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»3. som uden fyldestgørende grund vægrer sig mod at modtage et rimeligt tilbud om arbejde i henhold til § 97 b.«

Af et *mindretal* (Kurt Hansen (VS)):

2) Nr. 1 og 2 udgår, og i stedet indsættes som nye numre:

»02. I § 75 b, stk. 1, indsættes efter »arbejdsløsheds-kasser« ordene: »for lønmodtagere«.

03. § 75 b, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Medlemmer, der er udtrådt af efterlønsordningen, kan genindtræde heri, såfremt de opfylder betingelserne i stk. 1, jfr. dog stk. 2.«

04. § 75 c udgår.

05. I § 75 d udgår stk. 2 og 3.

06. I § 75 e udgår stk. 2 og 3.

07. § 75 g affattes således:

»§ 75 g. Summen af efterløn og indtægter i efterlønsperioden må ikke overstige den gennemsnitlige indtægt for faglærte arbejdere i håndværk og industri. Arbejdsministeren udarbejder nærmere regler for beregningen af denne indtægt. Indtægtsgrænsen reguleres samtidig med dagpengene.

Stk. 2. Summen af efterløn og indtægter i efterlønsperioden må ikke overstige den til enhver tid faktiske gennemsnitsløn inden for efterlønsmodtagerens hidtidige faglige område, beregnet for den arbejdstid, for hvilken den pågældende er forsikret.

Stk. 3. Overstiger efterlønsmodtagerens samlede indtægt de i stk. 1 og 2 fastlagte grænser, nedsættes efterlønnen med det over-skydende beløb.«

08. I § 76, stk. 1, ændres »3« til: »2,25«.

09. I § 83 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Til dækning af statens udgifter til efterløn betaler arbejdsgiverne et bidrag, hvis størrelse fastsættes hvert år pr. 1. juli på grundlag af udgifterne til efterløn i det foregående kalenderår.«

Af et *mindretal* (Lilli Gyldenkilde (SF)):

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 2

3) I ændringsforslag nr. 2 udgår det nye nummer 02.

Af et *mindretal* (Glistrup (FP) og Lawaetz (FP)):

4) Nr. 3 udgår.

Af et *mindretal* (Brøndsted (V), Enggaard (V), Grethe Fenger Møller (KF) og Ninn-Hansen (KF)):

5) Nr. 3 affattes således:

»3. I § 97 b, stk. 12, ændres »31. december 1980« til: »31. december 1981«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Mindretallet finder, at der bør indføres bestemmelser om sanktioner over for medlemmer, der afslår et jobtilbud, f. eks. i form af fortabelse af dagpengeretten for en periode.

Til nr. 2

Ad nr. 02.

Mindretallet mener, at arbejdsløshedskasserne kun skal være for lønarbejdere.

I konsekvens af denne holdning foreslås det, at de selvstændige tages ud af efterlønsordningen, der i øvrigt i sin udformning på mange måder indeholder en favorisering af de selvstændige erhvervsdrivende.

Ad nr. 03.

Medlemmerne bør kunne gå frit ud og ind af efterlønsordningen, da mindretallet ikke ønsker en tvungen og brat nedtrapning af arbejdet. De øvrige forslag mindsker i øvrigt betydningen af dette forslag.

Ad nr. 04.

Forslaget er en konsekvens af, at mindretallet ikke mener, at nedtrapningen af arbejdet skal ske gennem stærkt restriktive regler om, hvilken mængde arbejde man må have, men derimod ved at skabe økonomiske forudsætninger for, at den enkelte lønarbejder kan nedtrappe efter behov og ønske.

Ad nr. 05.

Forslaget skal ses i forlængelse af bemærkningerne til nr. 04. En nedtrapning af efterlønnen hen gennem perioden vil modvirke en nedtrapning af lønarbejdet på grund af de økonomiske begrænsninger.

Ad nr. 06.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 04 og 05.

Ad nr. 07.

Hensigten med forslaget er at erstatte de tidligere restriktive regler om, hvor meget arbejde efterlønsmodtagerne må have, med et økonomisk incitament til en gradvis nedtrapning af arbejdsindsatsen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 04.

Ad nr. 08.

Forslaget tilsigter at nedsætte medlemmernes bidrag til den størrelse, det havde før efterlønnens gennemførelse, og overføre udgifterne til arbejdsgiverne.

Ad nr. 09.

Forslaget betyder, at udgifterne til efterlønnen pålægges dem, der har skabt behovet: arbejdsgiverne.

Til nr. 3

Mindre erhvervsdrivende bør også have mulighed for at gå på efterløn.

Til nr. 4

Mindretallet finder det helt forkasteligt, at arbejdsministeren i samme lovforslag foreslår en stramning af efterlønsordningen, hvilket mindretallet kan tiltræde, og en forlængelse af bestemmelserne om langtidsledige. Disse to problemer har intet med hinanden at gøre.

Til nr. 5

Mindretallet finder det forkert at foretage den foreslåede forlængelse med 3 år, hvor ingen kender det økonomiske forløb, ligesom det økonomiske forlig mellem 4 partier som bekendt kun løber til 31. december 1981.

Mindretallet finder, at der er så stor usikkerhed om ordningens virkemåde efter de hidtidige erfaringer, at der er behov for en løbende vurdering. Derfor ønsker mindretallet kun at forlænge tilskudsordningen med et år.

Aage Andersen (S) Bakholt (S) Hans Jørgen Jensen (S) Søren B. Jørgensen (S) fmd.

Inge Fischer Møller (S) Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Bolvig (RV) Enggaard (V)

Brøndsted (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfm. Ninn-Hansen (KF)
Arne Melchior (CD) Lilli Gyldenkilde (SF) Kurt Hansen (VS) Lawaetz (FP)
Glistrup (FP)

Partierne KrF og DR var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.